JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JÁN MAZÁK
14 päivänä kesäkuuta 2007 [1]

1. Esillä olevassa asiassa Landgericht Wiesbaden (Saksa) pyytää tiettyjen nesteiden pakkaamista valmispakkauksiin tilavuuden mukaan koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19.12.1974 annetun neuvoston direktiivin 75/106/ETY [2] (jäljempänä direktiivi 75/106 tai direktiivi) 5 artiklan 3 kohdan b alakohdan tulkintaa yhdessä 5 artiklan 3 kohdan d alakohdan ja liitteessä III olevan 4 kohdan kanssa. Tämä asia koskee erityisesti Baileys-juoman myyntiä Saksassa Baileys Minis -muodossa pienissä pulloissa, joiden pakkauskoko on 0,071 litraa.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Yhteisön lainsäädäntö*

2. Direktiiviä 75/106 on muutettu monta kertaa. [3] Direktiivin 1 artiklan mukaan direktiivi koskee nestemäisiä tuotteita sisältäviä valmispakkauksia, jotka luetellaan liitteessä III ja jotka on mitattu tilavuuden perusteella tarkoituksin myydä ne yksittäisissä 5 millilitran ja 10 litran välillä olevissa määrämitoissa nämä mitat mukaan lukien.

1 – Alkuperäinen kieli: englanti.

2 – EYVL 1975, L 42, s. 1.

3 – Direktiiviä on muutettu valmispakkauksista annettujen neuvoston direktiivien 75/106/ETY ja 76/211/ETY liitteiden mukauttamisesta tekniikan kehitykseen 28.9.1978 annetulla komission direktiivillä 78/891/ETY (EYVL L 311, s. 21); 23.11.1979 annetulla neuvoston direktiivillä 79/1005/ETY (EYVL L 308, s. 25); 18.12.1984 annetulla neuvoston direktiivillä 85/10/ETY (EYVL L 4, s. 20); 7.6.1988 annetulla neuvoston direktiivillä 88/316/ETY (EYVL L 143, s. 26); 21.12.1989 annetulla neuvoston direktiivillä 89/676/ETY (EYVL L 398, s. 18) ja asiakirjalla Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu (EUVL 2003, L 236, s. 33).

3. Direktiivin 75/106 johdanto-osan ensimmäinen perustelukappale kuuluu seuraavasti: "Valmispakkauksissa olevien nesteiden myyntiä varten tapahtuvan esillepanon edellytyksiä koskevat useimmissa jäsenvaltioissa velvoittavat säännökset, jotka eroavat jäsenvaltiosta toiseen, mikä estää siten valmispakkauksien kauppaa; sen vuoksi näitä säännöksiä on lähennettävä."

4. Direktiivin johdanto-osan neljäs perustelukappale kuuluu seuraavasti: "On tarpeen siinä määrin kuin mahdollista vähentää sisältöjen tilavuuksien lukumäärää, jotka ovat saman tuotteen osalta liian lähellä toisiaan ja jotka sen vuoksi saattavat johtaa kuluttajaa harhaan; huomioon ottaen kuitenkin valmispakkausten erittäin suuret varastot yhteisössä, tämä vähentäminen voidaan toteuttaa vain asteittain."

5. Direktiivin 75/106 johdanto-osan kuudes perustelukappale kuuluu seuraavasti: "Liian nopea muutos kansallisilla säännöksillä säännellyissä keinoissa päättää sisällön määrästä ja uusien valvontalajien järjestelmässä samoin kuin uuden mittausjärjestelmän hyväksymisessä merkitsisi vaikeuksia tietyille jäsenvaltioille; näitä jäsenvaltioita varten on tarpeen säätää siirtymäaika, joka ei kuitenkaan saa haitata yhteisön sisäistä kauppaa kysymyksessä olevilla tuotteilla tai vaarantaa direktiivin voimaan saattamista muissa jäsenvaltioissa."

6. Direktiivin 75/106 5 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna ja merkityksellinen esillä olevassa asiassa, säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltiot eivät saa kieltää, estää eivätkä rajoittaa sellaisten valmispakkausten saattamista markkinoille alueellaan, jotka täyttävät tämän direktiivin vaatimukset, perusteilla, jotka liittyvät valmispakkauksien tilavuuden määrittämiseen tai menetelmiin, joilla ne on tarkastettu, taikka nimellistilavuuksiin, jos nämä on esitetty liitteessä III olevassa I sarakkeessa.

– –

3. b) – – Niitä valmispakkauksia, jotka on mainittu liitteessä III olevassa 4 [kohdassa], voidaan pitää kaupan joulukuun 31 päivän 1991 jälkeen vain, jos niillä on mainitussa I sarakkeessa ilmoitetut nimellistilavuudet.

– –

d) Liitteessä III olevassa 4 kohdassa lueteltuja tuotteita, joilla on 0,071 litran tilavuus, saadaan pitää kaupan Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta b alakohdan soveltamista." [4]

7. Lisäksi direktiivin 75/106 liitteessä III olevan 4 kohdan mukaan väkevien alkoholijuomien (muut kuin nimikkeessä CCT 22.08), likööorien ja muiden alkoholijuomien sekä alkoholijuoma-ainesten (tunnetut "konsentroituina uutteina") juomien valmistamista varten (CCT:n nimike 22.09) sisällön nimellistilavuudeksi litroina on pysyvästi sallittu seuraavat I sarakkeessa luetellut tilavuudet: 0,02 – 0,03 – 0,04 – 0,05 – 0,10 – 0,20 – 0,35 – 0,50 – 0,70 – 1 – 1,125 – 1,5 – 2 – 2,5 – 3 – 4,5 – 5 – 10.

II Tosiseikat, asian käsittely ja ennakkoratkaisukysymykset

8. Esitetyt ennakkoratkaisukysymykset on tuotu esille Schutzverband der Spirituosen-Industrie e.V:n (jäljempänä Schutzverband) ja Diageo Deutschland GmbH:n (Diageo) välisen vilpillistä kilpailua koskevan Landgericht Wiesbadenissa käsiteltävänä olevan riita-asian yhteydessä.

9. Schutzverband on rekisteröity yhdistys. Sen jäsenet ovat alkoholiteollisuuden yrityksiä ja järjestöjä, ja sen tehtävänä on valvoa Saksassa alkoholiteollisuuden alalla sovellettavien oikeussääntöjen noudattamista.

10. Diageo on juomien valmistajan Diageo North America Inc:n saksalainen tytäryritys. Se myy Saksassa muun muassa oluita, viskiä, giniä ja vodkaa monilla tuotemerkeillä.

11. Diageo on myynyt Saksassa lokakuusta 2004 lähtien Baileys-juomaa Baileys Minis -muodossa pienissä pulloissa, joiden tilavuus on 0,071 litraa (jäljempänä tuote). Baileys valmistetaan viskistä, viljapohjaisesta alkoholista (grain spirit), sokerista ja kermasta, ja sen alkoholipitoisuus on 17 prosenttia. Dia-

4 – Direktiiviä 75/106 on muutettu monta kertaa: 5 artiklan 1 kohta on muutettu direktiivillä 85/10, ja 5 artiklan 3 kohdan b alakohta ja 5 artiklan 3 kohdan d alakohta on muutettu myöhemmin direktiivillä 88/316.

geon Baileys-tuotteet valmistetaan ja pullotetaan Irlannissa. [5]

12. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan Baileys Minis -tuotetta on myyty myös Ranskassa ja Alankomaissa syyskuusta 2003 lähtien ja Belgiassa kesäkuusta 2004 lähtien, eikä tuotteen myyntiä ilmeisesti ole riitautettu. [6]

13. Asianosaiset riitelevät siitä, onko tuotteen myyminen (0,071 litran pulloissa) Saksassa sallittua.

14. Kansallinen tuomioistuin katsoo, että Baileys Minis -tuote kuuluu direktiivin 75/106 liitteessä III olevan 4 kohdan soveltamisalaan. Kansallinen tuomioistuin toteaa, että 0,071 litran pakkauskoko ei ole periaatteessa sallittu, koska direktiivin liitteessä III olevassa 4 kohdassa lueteltuja tuotteita, joiden nimellistilavuus on 0,05–10 litraa, [7] saadaan myydä vain, jos niillä on liitteessä III olevassa I sarakkeessa esitetty nimellistilavuus.

15. Direktiivin 75/106 5 artiklan 3 kohdan d alakohdan poikkeussäännöksen mukaan liitteessä III olevassa 4 kohdassa lueteltuja tuotteita saadaan kuitenkin myydä Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa 0,071 litran pakkauskoossa.

16. Näin ollen Landgericht Wiesbaden (siviiliasioita käsittelevä 10. jaosto) päätti 23.11.2005 lykätä asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko tiettyjen nesteiden pakkaamista valmispakkauksiin tilavuuden mukaan koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19.12.1974 annetun neuvoston direktiivin 75/106/ETY – –, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 23.9.2003 tehdyllä liittymisasiakirjalla – –, 5 artiklan 3 kohdan b alakohdan toisen alakohdan toista virkettä tulkittava yhdessä 5 artiklan 3 kohdan d alakohdan ja liitteessä III olevan 4 kohdan kanssa siten, että tuotteita, joiden pakkauskoko on 0,071 litraa ja joita laillisesti valmistetaan ja/tai pidetään kaupan Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa, saadaan pitää kaupan myös kaikissa muissa yhteisön jäsenvaltioissa?

5 – Myytäessä tuotetta Saksassa se varustetaan "Original Irish Cream" -merkillä. Lisäksi myyntinimityksenä käytetään sanaa "likööri". Diageon mukaan vuosista 2002–2003 lähtien tuotetta on valmistettu ja pullotettu Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

6 – Lisäksi Kreikan hallitus mainitsi suullisessa käsittelyssä, että Baileys Minis -tuotetta on myyty myös Kreikassa syyskuusta 2003 lähtien.

7 – Direktiivin 1 artiklan 1 kohta.

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko direktiivin 75/106/ETY 5 artiklan 3 kohdan b alakohdan toisen alakohdan toinen virke yhdessä 5 artiklan 3 kohdan d alakohdan ja liitteessä III olevan 4 kohdan kanssa yhteensopiva EY 28 ja EY 30 artiklan mukaisen tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteen kanssa?"

17. Schutzverband, Diageo, Kreikan hallitus, Belgian hallitus, neuvosto ja komissio esittivät kirjallisia huomautuksia. Belgian hallitusta lukuun ottamatta nämä osapuolet ja Ranskan hallitus osallistuivat suulliseen käsittelyyn, joka pidettiin 15.3.2007.

III Asian arviointi

A *Osapuolten keskeiset lausumat*

18. *Schutzverband* esittää käsityksenään pääasiallisesti, että ensimmäiseen kysymykseen olisi vastattava kieltävästi. Tämä seuraa direktiivin 75/106 5 artiklan 3 kohdan b alakohdan toisen alakohdan lopun ja 5 artiklan 3 kohdan d alakohdan välisen luonteeltaan pääsäännön/poikkeuksen kaltaisesta suhteesta sekä kyseisten säännösten tarkoituksesta. Pääsääntönä on, että liitteessä III olevassa 4 kohdassa lueteltujen tuotteiden osalta on toteutettu täydellinen yhdenmukaistaminen ja että 5 artiklan 3 kohdan d alakohdan poikkeussäännös koskee ainoastaan Irlantia ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa. Lisäksi tätä poikkeusta sovelletaan "rajoittamatta b alakohdan soveltamista".

19. Toisesta ennakkoratkaisukysymyksestä Schutzverband toteaa, että siihen olisi vastattava myöntävästi, koska direktiivin 5 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetty myyntikielto on perusteltu kuluttajansuojaan liittyvien seikkojen vuoksi. Toimivaltaisilla yhteisön toimielimillä tunnustetaan yleisesti olevan laaja harkintavalta yhdenmukaistamistoimien suhteen, joten sellaisten toimien oikeasuhteisuutta arvioidaan ainoastaan rajoitetussa määrin.

20. Schutzverbandin näkemyksen mukaan myyntikielto ei ole selvästi suhteeton. Kuluttajansuoja on hyväksyttävä perustelu, koska direktiivin johdanto-osan neljännen perustelukappaleen mukaan direktiivin tavoitteena on, että siinä määrin kuin mahdollista vähennetään sisältöjen tilavuuksien lukumäärää, jotka ovat saman tuotteen osalta liian lähellä toisiaan ja jotka sen vuoksi saattavat johtaa kuluttajaa harhaan.

21. *Diageo* väittää pääasiallisesti seuraavaa: jotta direktiivin 75/106 säännökset olisivat yhteensopivia primaarioikeuden kanssa sekä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Cidrerie Ruwet 12.10.2000 antamassaan tuomiossa [8] kehittelemien periaatteiden kanssa, direktiivin 75/106 5 artiklan 3 kohdan b alakohtaa sekä 5 artiklan 3 kohdan d alakohtaa ja liitteessä III olevaa 4 kohtaa on tulkittava siten, että tilavuudeltaan 0,071 litran pakkauksissa olevia tuotteita, joita valmistetaan ja/tai myydään lainmukaisesti Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa, saadaan myydä myös kaikissa muissa yhteisön jäsenvaltioissa. *Kreikan hallitus* on pohjimmiltaan samaa mieltä asiasta. Muuten poikkeus, jonka kestoa ei ole rajoitettu ajallisesti, eristäisi eri kansalliset markkinat ja olisi direktiiviin sisältyvän yhdenmukaistamistavoitteen vastainen sekä myös sisämarkkinoiden tavoitteiden vastainen. Lisäksi muunlainen tulkinta olisi EY 28 artiklan vastainen, eikä sitä voitaisi perustella kuluttajansuojaan liittyvillä seikoilla.

22. *Belgian hallitus* on pääasiallisesti sitä mieltä, että tässä asiassa merkityksellisten säännösten mukaan Baileys-tuotteen myynti tilavuudeltaan 0,071 litran valmispakkauksissa ei ole sallittua muualla kuin Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Koska nämä säännökset ovat poikkeussäännöksiä, niitä on tulkittava suppeasti. Belgian hallitus katsoo, että direktiivin 5 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetty myyntikielto olisi joka tapauksessa perusteltu kuluttajansuojaan liittyvien seikkojen vuoksi, vaikka se olisi katsottava yhteisön sisäisen kaupan esteeksi.

23. *Ranskan hallitus* on pääasiallisesti samaa mieltä kuin Belgian hallitus.

24. *Komissio* esittää käsityksenään, että voimassa olevan lainsäädännön mukaan tuotteen myynti on periaatteessa kielletty yhteisössä muualla kuin Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tuotetta on kuitenkin myyty Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa, joten tuotteen saattamista markkinoille muissa jäsenvaltioissa ei saisi rajoittaa. Muuten tällainen rajoitus ulottuisi laajemmalle kuin on poikkeuksen tavoitteena ja olisi tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteen vastainen.

25. Komissio väittää, että tätä EY 28 artiklan mukaista periaatetta ei sovelleta ainoastaan kansallisen lainsäädännön yhdenmukaistamisen puuttuessa vaan myös silloin, kun on tarpeen tulkita yhteisön säännöksiä, joissa säädetään poikkeuksesta täydellisen yhdenmukaistamisen puitteissa. Komissio katsoo, että direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät voi esimerkiksi direktiivin liitteessä III olevassa I sarakkeessa esitettyjen nimellistilavuuksien vuoksi kieltää direktiivin

8 – Asia C-3/99, Cidrerie Ruwet, tuomio 12.10.2000 (Kok. 2000, s. I-8749).

säännösten mukaisten valmispakkausten (eli Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa lainmukaisesti myytävien tuotteiden) saattamista markkinoille. Tässä tulkinnassa otettaisiin huomioon se tosiasia, että 5 artiklan 3 kohdan d alakohta on poikkeus direktiivin 5 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetystä periaatteesta. Tämä tulkinta täyttää tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteen vaatimukset ja on myös yhteisön lainsäätäjän tahdon mukainen. Näin ollen toiseen ennakkoratkaisukysymykseen ei ole tarpeen vastata.

26. *Neuvosto* on samaa mieltä komission esittämästä tulkinnasta.

B *Asian arviointi*

27. Haluaisin aluksi huomauttaa, että vaikka valmispakkauksia koskevien sääntöjen tarkoitus on selvästi edistää markkinoille pääsyä, ne voivat kuitenkin hieman paradoksaalisesti johtaa tilanteeseen, jossa markkinoille pääsyä saatetaan itse asiassa estää, kuten esillä oleva asia osoittaa.

28. Lisäksi komissio teki 25.10.2004 ehdotuksen valmispakkauksiin pakattujen tuotteitten nimellismääristä sekä neuvoston direktiivien 75/106/ETY ja 80/232/ETY kumoamisesta ja neuvoston direktiivin 76/211/ETY muuttamisesta annettavasta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä, mutta ehdotus ei kuitenkaan ole ajallisesti relevantti esillä olevassa asiassa.[9] Komissio totesi huomautuksissaan tehneensä tämän ehdotuksen suurta määrää tuotteita koskevien olemassa olevien sääntöjen mutkikkuuden vuoksi ja ottaen huomioon osittain vapaaehtoisen ja osittain täydellisen yhdenmukaistamisen sekä toisaalta yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Cidrerie Ruwet antaman tuomion. Ehdotetuissa säännöksissä pyritään luopumaan merkittävästi nimellismäärien, mukaan lukien Baileys Minis -tuotteen nimellismäärien, säätelystä.

1. Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

29. Kansallinen tuomioistuin kysyy yhteisöjen tuomioistuimelta ensimmäisessä

9 – KOM(2004) 708 lopullinen. Ks. myös muutettu ehdotus 12.4.2006 asiakirjassa KOM(2006) 171 lopullinen.

ennakkoratkaisukysymyksessään, onko direktiiviä 75/106 tulkittava siten, että sen mukaan tuotteita, joiden pakkauskoko on 0,071 litraa ja jotka on direktiivissä säädetyn poikkeuksen nojalla valmistettu lainmukaisesti Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja/tai joita myydään lainmukaisesti siellä, saadaan myydä muissa yhteisön jäsenvaltioissa.

30. Sovellettaessa EY 234 artiklaa yhteisöjen tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille yhteisön oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita ne tarvitsevat ratkaistakseen niiden käsiteltäviksi saatetut asiat. [10] Yksinomaan kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. [11] Yhteisöjen tuomioistuimen on kuitenkin oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi tarvittaessa tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisukysymyksen, ja erityisesti ratkaistava, onko siltä pyydetyllä yhteisön oikeuden tulkinnalla yhteys pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen. [12] Jos ilmenee, että esitetty kysymys ei selvästikään ole merkityksellinen kyseisen asian ratkaisemisen kannalta, yhteisöjen tuomioistuimen on todettava, ettei kysymystä ole ratkaistava. [13]

31. Mielestäni esillä olevan asian ratkaisemisen kannalta ei ole tarpeen tarkastella tuotteen valmistamista. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä tiedoista käy selvästi ilmi, että tässä asiassa on kysymys siitä, saadaanko tuotetta, jota myydään lainmukaisesti Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa, myydä myös muissa jäsenvaltioissa.

32. Direktiivin 75/106 5 artiklan 1 kohdassa annetaan lex generalis, jonka mukaan jäsenvaltiot eivät saa kieltää, estää eivätkä rajoittaa sellaisissa valmispakkauksissa olevien tavaroiden saattamista markkinoille, jotka muun muassa ovat nimellistilavuudeltaan direktiivin liitteessä III olevassa I sarakkeessa esitetyn mukaisia. Jos tuotteiden valmispakkaukset siis ovat kyseisessä liitteessä esitettyjen nimellistilavuutta koskevien sääntöjen mukaisia, niiden myyntiä ei saa estää niiden nimellistilavuuksien perusteella. Direktiivin 75/106 5 artiklan 1 kohdassa ei kuitenkaan edellytetä, että tuotteiden valmispakkausten nimellistilavuuden olisi oltava säädetyn suuruinen, jotta ne voitaisiin saattaa markkinoille.

33. Direktiivin 75/106, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 88/316, 5 artiklan

10 – Ks. mm. asiassa C-361/97, Nour v. Burgenländische Gebietskrankenkasse, 25.5.1998 annettu määräys (Kok. 1998, s. I-3101, 10 kohta).

11 – Jos esitetyt kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimen on siten yleensä ratkaistava ne (ks. erityisesti asia C-254/98, Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb v. TK-Heimdienst Sass, tuomio 13.1.2000, Kok. 2000, s. I-151, 13 kohta).

12 – Tarkoituksena on, ettei yhteisöjen tuomioistuin päädy antamaan neuvoa-antavia lausuntoja yleisluonteisista tai hypoteettisista kysymyksistä.

13 – Ks. asia C-152/03, Ritter-Coulais, tuomio 21.2.2006 (Kok. 2006, s. I-1711, 15 kohta).

3 kohdan b alakohdan toisen alakohdan toisessa virkkeessä (jäljempänä 5 artiklan 3 kohdan b alakohta) annetaan väkeviä alkoholijuomia, likööreja ja muita alkoholijuomia [14] koskeva lex specialis, jonka mukaan niitä voidaan pitää kaupan ainoastaan, jos niillä on direktiivin liitteessä III olevan 4 kohdan I sarakkeessa ilmoitetut nimellistilavuudet. Mielestäni tällä säännöksellä varmistetaan, että liköörien ja muiden alkoholijuomien valmispakkausten nimellistilavuuden on oltava direktiivin liitteessä III olevan 4 kohdan I sarakkeessa ilmoitetun suuruinen, jotta niitä saadaan myydä lainmukaisesti yhteisössä.

34. Direktiivin 5 artiklan 3 kohdan d alakohdassa, joka myös lisättiin direktiivillä 88/316, säädetään poikkeus, jonka kestoa ei rajoiteta ajallisesti ja jonka mukaan likööreja ja muita alkoholijuomia saadaan lisäksi myydä Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jos niiden valmispakkauksen nimellistilavuus on 0,071 litraa.

35. Pysyvä poikkeus, johon sisältyy ylimääräinen nimellistilavuus, koskee erityisesti Irlantia ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa, joten esiin nousee kysymys, saavatko muut jäsenvaltiot estää nimellistilavuudeltaan 0,071 litran valmispakkauksissa olevien likööreien ja muiden alkoholijuomien myynnin alueellaan siitä huolimatta, että niitä on myyty lainmukaisesti muussa jäsenvaltiossa eli Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

36. Direktiivi 75/106, sellaisena kuin se on muutettuna, ja erityisesti sen 5 artiklan 3 kohdan b alakohdassa sekä 5 artiklan 3 kohdan d kohdassa ja liitteessä III olevassa 4 kohdassa säädetty järjestelmä ei ole mielestäni lainsäädännöllisesti moitteeton ja johtaa vaikeuksiin pysyvän poikkeuksen ymmärtämisessä tai tulkinnassa. Mielestäni yhteisön lainsäätäjän olisi ollut ymmärrettävä, että tällaisen lainsäädäntötekniikan käyttö on omiaan johtamaan tulkintavaikeuksiin ja että siksi sitä olisi pitänyt välttää.

37. Koska direktiivin 75/106, sellaisena kuin se on muutettuna, 5 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädetään Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan eduksi pysyvä poikkeus, joka koskee likööreien ja muiden alkoholijuomien myyntiä nimellistilavuudeltaan 0,071 litran valmispakkauksissa, voidaan kysyä, saadaanko direktiivin 75/106 5 artiklan 3 kohdan b alakohdalla ja 5 artiklan 3 kohdan d alakohdalla yhdessä liitteessä III olevan 4 kohdan I sarakkeen kanssa aikaan nimellistilavuuksien, joita noudattaen likööreja ja muita alkoholijuomia saadaan myydä yhtei-

14 – Direktiivin liitteessä III oleva 4 kohta kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti: "Väkevät alkoholijuomat (muut kuin nimikkeessä CCT 22.08); likööorit ja muut alkoholijuomat; alkoholijuoma-ainekset (tunnetut 'konsentroituina uutteina') juomien valmistamista varten (CCT:n nimike 22.09)." (Jäljempänä likööorit ja muut alkoholijuomat.)

sössä, täydellinen yhdenmukaistaminen vai ainoastaan osittainen yhdenmukaistaminen. Tämä vaikuttaa mielestäni suoraan siihen, miten direktiivin 75/106 5 artiklan 3 kohdan b alakohtaa sekä 5 artiklan 3 kohdan d alakohtaa ja liitteessä III olevan 4 kohdan I saraketta on tulkittava ja onko direktiivin pätevyyttä tarvittaessa arvioitava.

38. Jos *jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ei ole yhdenmukaistettu*, EY 28 artiklan mukaan kiellettyjä ovat sellaiset jäsenvaltioiden välisen kaupan esteet, jotka aiheutuvat tietyn jäsenvaltion säännösten soveltamisesta muista jäsenvaltioista tuotuihin tavaroihin, jos tavaroita valmistetaan ja myydään muissa jäsenvaltioissa laillisesti mutta tavaroiden on silti täytettävä tämän jäsenvaltion säännöksissä säädetyt edellytykset, jotka koskevat esimerkiksi tavaran esillepanoa, pakkausmerkintöjä tai pakkausta, siitä huolimatta, että edellytykset soveltuvat erotuksetta sekä kotimaisiin että maahan tuotuihin tuotteisiin. [15]

39. Silloin kun kysymyksessä on *osittainen yhdenmukaistaminen*, yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Cidrerie Ruwet annetussa tuomiossa seuraavaa: ”– – tätä kieltoa sovelletaan kieltoon saattaa markkinoille sellaisia valmispakkauksia, jotka eivät ole tämän yhdenmukaistamisen kohteena. Päinvastainen tulkinta johtaisi tällaisen tilanteen osalta siihen, että jäsenvaltiot saisivat eristää kotimaiset markkinansa yhteisön antaman lainsäädännön ulkopuolelle jääviltä tuotteilta, mikä olisi ristiriidassa perustamissopimuksella tavoitellun tavaroiden vapaan liikkuvuuden päämäärän kanssa”. [16]

40. On selvää, että direktiivin 75/106, sellaisena kuin se on muutettuna, 5 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja 5 artiklan 3 kohdan d alakohdan yhdessä liitteessä III olevan 4 kohdan I sarakkeen kanssa tarkoituksena on säännellä lopullisesti valmispakkausten nimellistilavuuksia, joita noudattaen likööreitä ja muita alkoholijuomia saadaan myydä kaikissa jäsenvaltioissa. Näillä säännöksillä pyritään siis luomaan *täysin säännelty* järjestelmä, jossa yhteiset säännöt korvaavat täysin olemassa olevat tämän alan kansalliset säännöt, koska mielestäni nämä säännökset selvästi estävät jäsenvaltioita vahvistamasta kansallisia sääntöjä, jotka ovat erilaisia kuin yhteiset säännöt. Direktiivin 75/106 5 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädetty mahdollisuus myydä likööreja ja muita alkoholijuomia Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa ylimääräisessä nimellistilavuudessa ei mielestäni muuta sitä tosiasiaa, että tilanne on täysin säännelty yhteisötasolla.

41. Näin ollen on selvitettävä, voidaanko direktiiviä tulkita EY 28 artiklan mukaisesti.

15 – Asia C-470/93, Verein gegen Unwesen in Handel und Gewerbe Köln v. Mars, tuomio 6.7.1995 (Kok. 1995, s. I-1923, 12 kohta).

16 – Ks. edellä alaviitteessä 8 mainitussa asiassa annetun tuomion 47 kohta.

42. Riittää, kun tältä osin muistutetaan, että yhteisöjen tuomioistuin on johdonmukaisesti katsonut, että johdetun oikeuden säännöksen, kuten direktiivin 75/106 5 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja 5 artiklan 3 kohdan d alakohdan yhdessä liitteessä III olevan 4 kohdan I sarakkeen kanssa, ei voida tulkita sallivan sitä, että jäsenvaltiot asettavat tai pitävät voimassa tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien perustamissopimuksen määräysten vastaisia ehtoja. [17]

43. On syytä pitää mielessä, että tavaroiden vapaa liikkuvuus on eräs perustamissopimuksen ja yhteisön perusperiaatteista. [18] Yhteisöjen tuomioistuin on johdonmukaisesti katsonut, että EY 28 artiklan tarkoituksena on kieltää kaikki jäsenvaltioiden säännökset, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti. [19]

44. On myös huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yhteisön johdetun oikeuden säännöstä tulkittaessa etusija olisi annettava, mikäli mahdollista, tulkinnalle, jonka mukaan säännös on yhteensoveltuva perustamissopimuksen ja yhteisön oikeuden yleisten oikeusperiaatteiden kanssa. [20]

45. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on johdonmukaisesti todennut, että yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkinnassa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä sääntelyllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on. [21]

46. Tähän liittyen on muistutettava, että ensinnäkin direktiivi 75/106 annettiin EY 94 artiklan (aiempi EY:n perustamissopimuksen 100 artikla) perusteella, joka liittyy sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseen, jotka vaikuttavat suoraan yhteismarkkinoiden toteuttamiseen tai toimintaan. Toiseksi direktiivi 88/316, jolla direktiiviin sisällytettiin tämän oikeudenkäynnin kohteena olevat säännökset, perustui EY 95 artiklaan (aiempi EY:n perustamissopimuksen 100 a artikla).

47. Lisäksi EY 95 artiklan perusteella toteutettujen toimien tarkoituksena on sisämarkkinoiden toteuttaminen ja toiminta. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön

17 – Ks. tähän liittyen asia C-47/90, Delhaize et Le Lion, tuomio 9.6.1992 (Kok. 1992, s. I-3669, 26 kohta); asia C-315/92, Verband Sozialer Wettbewerb, tuomio 2.2.1994 (Kok. 1994, s. I-317, Kok. Ep. XV, s. I-13, 12 kohta, ns. Clinique-tapaus) ja yhdistetyt asiat C-427/93, C-429/93 ja C-436/93, Bristol-Myers Squibb ym., tuomio 11.7.1996 (Kok. 1996, s. I-3457, 27 kohta).

18 – Asia C-265/95, komissio v. Ranska, tuomio 9.12.1997 (Kok. 1997, s. I-6959, 24 kohta) ja asia C-112/00, Schmidberger, tuomio 12.6.2003 (Kok. 2003, s. I-5659, 51 kohta).

19 – Asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974 (Kok. 1974, s. 837, Kok. Ep. II, s. 349, 5 kohta).

20 – Ks. mm. asia C-90/92, Dr. Tretter v. Hauptzollamt Stuttgart-Ost, tuomio 24.6.1993 (Kok. 1993, s. I-3569, 11 kohta) ja asia C-98/91, Herbrink, tuomio 27.1.1994 (Kok. 1994, s. I-223, 9 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

21 – Ks. mm. asia C-156/98, Saksa v. komissio, tuomio 19.9.2000 (Kok. 2000, s. I-6857, 50 kohta) ja asia C-191/99, Kvaerner, tuomio 14.6.2001 (Kok. 2001, s. I-4447, 30 kohta).

mukaan tällaisten toimien tosiasiallisena tarkoituksena on oltava sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevien edellytysten parantaminen. [22]

48. Yhteisön lainsäätäjän ensisijaisena tavoitteena hyväksyttäessä direktiivi 75/106 oli, kuten sen johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta selvästi ilmenee, erityisesti valmispakkauksissa olevia nesteitä koskevien lähennettyjen säännösten antaminen. Näitä nesteitä koskivat useimmissa jäsenvaltioissa velvoittavat säännökset, jotka erosivat jäsenvaltiosta toiseen. Tarkoituksena oli siis varmistaa näiden tuotteiden vapaa liikkuvuus yhteisössä.

49. Mielestäni edellä mainituista periaatteista käy ilmi, että olisi EY 28 artiklan vastaista, jos tuotetta, jota on jo myyty lainmukaisesti kahdessa jäsenvaltiossa, ei voitaisi myydä myös muualla yhteisössä. Tarkasteltavana olevissa säännöksissä tehdään käytetystä epäselvästä lainlaadintatekniikasta huolimatta Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan eduksi pysyvä poikkeus, joka mahdollistaa likööorien ja muiden alkoholijuomien myynnin nimellistilavuudeltaan 0,071 litran pakkauksissa näissä kahdessa jäsenvaltiossa, ja nämä säännökset mielestäni myös sallivat tai avaavat mahdollisuuden myydä kyseisiä tuotteita muissakin jäsenvaltioissa.

22 – Asia C-376/98, Saksa v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 5.10.2000 (Kok. 2000, s. I-8419, 83 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

50. Edellä esitetyn perustella katson, että täydellinen yhdenmukaistaminen (sekä se tosiasia, että direktiivin liitteessä III olevan 4 kohdan I sarakkeessa ei mainita 0,071 litran tilavuutta) yhdessä direktiivissä säädetyn pysyvän poikkeuksen kanssa vaikuttaa siten, että poikkeuksen on tulkittava tarkoittavan, että tilavuudeltaan 0,071 litran valmispakkauksissa olevia tuotteita, joita on jo myyty lainmukaisesti Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa, saadaan myydä myös kaikissa muissa yhteisön jäsenvaltioissa.

2. Toinen ennakkoratkaisukysymys

51. Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, toista ennakkoratkaisukysymystä, joka koskee direktiivin yhteensopivuutta EY 28 ja EY 30 artiklan kanssa, olisi tarkasteleva esillä olevassa asiassa ainoastaan siinä tapauksessa, että direktiiviä ei voitaisi tulkita siten, että se sallii tuotteen myynnin kaikissa muissa jäsenvaltioissa.

52. Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

IV Ratkaisuehdotus

53. Ehdotan, että Landgericht Wiesbadenin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin vastataan seuraavasti:

Tiettyjen nesteiden pakkaamista valmispakkauksiin tilavuuden mukaan koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19.12.1974 annetun neuvoston direktiivin 75/106/ETY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 23.9.2003 tehdyllä liittymisasiakirjalla, 5 artiklan 3 kohdan b alakohdan toisen alakohdan toista virkettä on tulkittava yhdessä 5 artiklan 3 kohdan d alakohdan ja liitteessä III olevan 4 kohdan kanssa siten, että tuotteita, joiden pakkauskoko on 0,071 litraa ja joita on jo myyty lainmukaisesti Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa, saadaan myydä myös kaikissa muissa yhteisön jäsenvaltioissa.